

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE

Ex. artikel 43 Reglement van orde van de raad

Nummer: 2016-049

Datum: 17 mei 2016

Aan de voorzitter van de gemeenteraad.

Steller vragen:

Hans van Wegen

www.trots-op-amersfoort.nl

Aan: B&W van Amersfoort, ter attentie van de burgemeester, de heer L.M.M. Bolsius

Geachte heer L.M.M. Bolsius,

Op grond van het reglement van orde van de gemeenteraad van Amersfoort, wil de BPA graag de volgende vragen aan het College van B&W stellen.

Onderwerp: Actie van het College rondom grote Brand op De Hoef

Geacht College,

De Burger Partij Amersfoort (BPA) heeft met ontsteltenis kennis genomen van het onfortuinlijke begin van vrijdag de 13de mei 2016.

Rond 2:00 in de ochtend ontstond er een grote brand op bedrijventerrein De Hoef waarbij diverse explosies plaats hadden en ook nog veel asbest vrij kwam.

Na het opschalen tot GRIP-1 is er nog voor 2:30 een NL-Alert naar inwoners van de omliggende wijken gestuurd met de mededeling ramen en deuren te sluiten, maar tevens ook lucht- / warmtewissel-systemen uit te schakelen.

Het luchtalarm / sirene is echter nergens in de gemeente Amersfoort gebruikt om inwoners te waarschuwen. Pas om 08:20 uur verviel het advies om ramen en deuren gesloten te houden.

Het voorgaande roept bij de BPA een aantal vragen op.

De Burgemeester is belast met de portefeuille Veiligheid, daarom zien de volgende vragen dan ook graag mede beantwoord door de Burgemeester zelf.

Bovenstaande levert voor de BPA de volgende vragen op:

1. Is het College van Amersfoort van al het bovenstaande op de hoogte?
2. Naar de Burgers van welke wijken, rondom bedrijventerrein de Hoef, is het eerste NL-Alert bericht tussen 02:00 en 02:30 verspreid?
3. Naar de Burgers van welke wijken, rondom bedrijventerrein de Hoef, is het tweede NL-Alert bericht rond 08:00 verspreid?
4. Wie is er verantwoordelijk geweest voor de beslissing om deze NL-Alerts te versturen?
5. Wie is er verantwoordelijk geweest voor de beslissing om niet het luchtalarm te laten horen rond 02:00?
6. Hoe duidt het College deze beslissing in het licht van het pas veel later vervallen advies ramen en deuren gesloten te houden?
7. Uit de berichtgeving blijkt dat Burgemeester pas na 09:30 ter plaatse was. Vanaf welk moment was Burgemeester op de hoogte van de calamiteit?
8. Is het College van mening dat het uitsturen van een NL-Alert met de boodschap "ramen en deuren te sluiten" ge complementeerd behoort te worden met het laten horen van ook een luchtalarm ?
(veel ouderen hebben geen Mobiel, of de Mobiel in de nacht uit staan !)
9. Zo ja, waarom is hier niet toe besloten?
10. Zo nee, waarom niet?
11. Zoals ALTIJD bij het uitsturen van NL-Alerts klagen ook nu veel mensen het bericht niet te hebben ontvangen. Is het College hiervan op de hoogte?
12. Zo ja, is het College dan van mening dat niet iedere getroffen omwonende Burger het recht heeft bij een calamiteit geïnformeerd te worden?
13. Heeft de gemeente een goed beeld / onderzoek gedaan naar de success-rate van het uitsturen van NL-Alert in de eigen gemeente?
14. In het licht van vraag 7; Waarom wordt het NL-Alert desalniettemin, mede door de beslissingsbevoegden, gezien als een volwaardig alarmsysteem bij calamiteiten?
15. Hoe is het landelijk c.q. gemeentelijk beleid ten aanzien van het informeren van inwoners bij een calamiteit waarbij ramen en deuren gesloten dienen te worden?
16. Doet Amersfoort dit wezenlijk anders dan bijvoorbeeld Leusden of Nijkerk?
17. Zijn alle lucht alarm systemen in de gemeente Amersfoort nog operationeel?
18. Worden alle lucht alarm systemen in de gemeente Amersfoort nog steeds op iedere eerste maandag van de maand om 12:00 's middags getest? En zijn al deze testen succesvol?
19. Hoe staat het College tegenover een wijziging in de gemeentelijke calamiteiten procedure, waarbij het luchtalarm ook in dergelijke situaties, wordt ingezet om Burgers te informeren?
20. Meer concreet, hoe staat het College tegenover amendering van de stelregel dat het uitsturen van een NL-Alert, met de mededeling ramen en deuren te sluiten, minstens ge complementeerd dient te worden met het laten horen van het lucht alarm?

De BPA vindt dit het niet laten horen van de sirene een zorgelijk feit en vreest daarom in algemene zin voor de veiligheid van de Burgers van Amersfoort bij grote calamiteiten.

Zeker wanneer de informatievoorziening vanuit de gemeente, hulpdiensten en VRU te

wensen over laat.

Door de huidige stand van foutgevoelige techniek, beperkte dekking en bovendien grote hoeveelheid (oudere) Burgers zonder 4G connectiviteit ziet de BPA het versturen van een NL-Alert niet als adequate informatie voorziening en al helemaal niet als vervanging van een luchtalarm.

Om in dit geval op tijd geïnformeerd te raken moet een omwonende van de brand niet alleen over een nieuwe en juist geconfigureerde smartphone met 4G connectiviteit beschikken, maar daarnaast ook nog eens het geluk hebben het bericht te ontvangen ondanks de plotselinge druk op het mobiele netwerk.

Tot slot moet de bewuste Burger ook nog eens diens smartphone mee naar bed hebben genomen om überhaupt kans te maken gewekt te worden door het geluid bij een binnenkomend bericht. Onzes inziens zijn dit een onacceptabel groot aantal 'points of failure'.

Zeker bij een calamiteit waar snelle en heldere waarschuwing cruciaal zijn. In die zin kan alleen een voldoende hoge dichtheid aan goed functionerende luchtalarmen deze functie betrouwbaar vervullen. Ieder inferieur alternatief is zonder complementering van dit, voor iedereen toegankelijk, alarm, niet alleen als risicovol, maar zelfs moreel verwerpelijk. De BPA kan dan ook moeilijk anders dat dit kwalificeren als het spelen met de levens en de gezondheid van de Burgers van Amersfoort.

Dat het in dit concrete geval goed is afgelopen voor de onwonenden van de brand is, naar de visie van de BPA, uitsluitend te wijten aan dom geluk, maar zeker niet aan het doortastend optreden van de VRU en het College.

Wij spreken de hoop uit dat U bij zinnen komt en dit geval aangrijpt om de spreekwoordelijke put te dempen voordat het kalf verdronken is.

In afwachting van uw beantwoording,

Namens de fractie van de Burger Partij Amersfoort (BPA),

Hans van Wegen

Nr. 2016 - 049

Vragen van raadslid Hans van Wegen (BPA) over “Actie college rondom grote brand op De Hoef”, conform Reglement van orde van de raad, ontvangen 17 mei 2016.

ANTWOORD van het college dd. 14 juni 2016.

TOELICHTING door fractie BPA

De Burger Partij Amersfoort (BPA) heeft met ontsteltenis kennis genomen van het onfortuinlijke begin van vrijdag de 13de mei 2016. Rond 2:00 in de ochtend ontstond er een grote brand op bedrijventerrein De Hoef waarbij diverse explosies plaats hadden en ook nog veel asbest vrij kwam.

Na het opschalen tot GRIP-1 is er nog voor 2:30 een NL-Alert naar inwoners van de omliggende wijken gestuurd met de mededeling ramen en deuren te sluiten, maar tevens ook lucht- / warmtewissel-systemen uit te schakelen. Het luchtalarm / sirene is echter nergens in de gemeente Amersfoort gebruikt om inwoners te waarschuwen. Pas om 08:20 uur verviel het advies om ramen en deuren gesloten te houden.

Het voorgaande roept bij de BPA een aantal vragen op. De Burgemeester is belast met de portefeuille Veiligheid, daarom zien de volgende vragen dan ook graag mede beantwoord door de Burgemeester zelf.

VRAGEN AAN & ANTWOORDEN VAN HET COLLEGE

INLEIDING DOOR COLLEGE

Op vrijdag 13 mei 2016 is Amersfoort opnieuw, kort na de brand aan de Keerkring, opgeschrikt door een grote brand met effecten voor de omgeving. Wederom hebben hulpdiensten de brand met grote inzet bedwongen. De nasleep van de brand, met name het saneren, is fors. Ook is bij deze brand weer gebruik gemaakt van NL-Alert als middel om de omgeving te waarschuwen.

Het functioneren van het nieuwe waarschuwingssysteem NL-Alert, dat nog maar 1 keer eerder in Amersfoort is ingezet (bij de brand aan de Meridiaan in maart jl.) roept begrijpelijkerwijs vragen op.

De burgemeester (als bestuursorgaan) is bevoegd NL-Alert in te laten zetten, de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) en politie dragen zorg voor de uitvoering. Het systeem zelf tenslotte wordt beheerd door het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV).

Het college heeft de Veiligheidsregio Utrecht verzocht om voor uw raad een presentatie over dit systeem te verzorgen in samenwerking met de verantwoordelijke partijen: het ministerie van Veiligheid en Justitie en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

Overigens is de in deze vragen opgenomen stelling dat NL-Alert alleen gebruikt zou kunnen worden via een smartphone met 4G connectiviteit, onjuist. NL-Alert werkt met ‘cell broadcasting’ (zie antwoord 14). Daarbij is er geen invloed van plotselinge druk op het mobiele netwerk.

Vraag 1:

Is het College van Amersfoort van al het bovenstaande op de hoogte?

Antwoord 1:

Ja.

Vraag 2:

Naar de Burgers van welke wijken, rondom bedrijventerrein de Hoef, is het eerste NL-Alert bericht tussen 02:00 en 02:30 verspreid?

Antwoord 2:

Conform de daarvoor geldende procedure is een gebied geselecteerd met een straal van 500m, vanaf het incident (op basis van de windrichting op dat moment) in West-ZuidWestelijke richting.

Vraag 3:

Naar de Burgers van welke wijken, rondom bedrijventerrein de Hoef, is het tweede NL-Alert bericht rond 08:00 verspreid?

Antwoord 3:

Voor het tweede bericht is hetzelfde gebied geselecteerd.

Vraag 4:

Wie is er verantwoordelijk geweest voor de beslissing om deze NL-Alerts te versturen?

Antwoord 4:

NL-Alert is conform de daarvoor geldende regionale procedure (gebaseerd op de Wet op de Veiligheidsregio's) ingezet onder verantwoordelijkheid van de Regionaal Operationeel Leider. Er zijn overigens meer communicatiemiddelen ingezet, zoals bijvoorbeeld Twitter.

Vraag 5:

Wie is er verantwoordelijk geweest voor de beslissing om niet het luchtalarm te laten horen rond 02:00?

Antwoord 5:

Het besluit tot het al dan niet activeren van de WAS (Waarschuwings- en Alarmeringssysteem)-palen geschiedt conform de procedure, genoemd onder antwoord 4.

Vraag 6:

Hoe duidt het College deze beslissing in het licht van het pas veel later vervallen advies ramen en deuren gesloten te houden?

Antwoord 6:

Zie antwoord 8 en 9.

Vraag 7:

Uit de berichtgeving blijkt dat Burgemeester pas na 09:30 ter plaatse was. Vanaf welk moment was Burgemeester op de hoogte van de calamiteit?

Antwoord 7:

De burgemeester is, direct nadat de gemeente werd gealarmeerd, om 03:08 uur telefonisch geïnformeerd. De burgemeester is daarna doorlopend geïnformeerd over het verloop van het incident.

Vraag 8:

Is het College van mening dat het uitsturen van een NL-Alert met de boodschap "ramen en deuren te sluiten" gecompliceerd behoort te worden met het laten horen van ook een luchtalarm ? (veel ouderen hebben geen Mobiel, of de Mobiel in de nacht uit staan !)

Antwoord 8:

Met betrekking tot dit incident kon worden volstaan met NL-Alert. Uit onderzoek van de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) blijkt dat ook veel oudere inwoners een mobiele telefoon hebben en daarmee bereikt kunnen worden bij een NL-Alert. Het gebied waarin de WAS (Waarschuwings- en Alarmeringssysteem)-palen geactiveerd kunnen worden, wijkt sterk af van het op het incident af te stemmen NL-Alert-gebied, waardoor in een groot gebied onnodig veel onrust bij inwoners kan ontstaan. Essentieel voor het activeren van de WAS-palen is dat er sprake is van een ernstig en direct gezondheidsgevaar.

Vraag 9:

Zo ja, waarom is hier niet toe besloten?

Antwoord 9:

Zie antwoord 8.

Vraag 10:

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10:

Zie antwoord 8 en 9.

Vraag 11:

Zoals ALTIJD bij het uitsturen van NL-Alerts klagen ook nu veel mensen het bericht niet te hebben ontvangen. Is het College hiervan op de hoogte?

Antwoord 11:

Bij de gemeente zijn enkele meldingen binnengekomen van mensen die aangeven het bericht niet te hebben ontvangen. Deze meldingen zijn doorgezet naar de verantwoordelijke partijen, middels de website www.NL-alert.nl. Na het inzetten van NL-Alert bij een incident, wordt (in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie en de NCTV) door de landelijke meldkamer politie onderzocht of de techniek juist heeft gefunctioneerd. Dit onderzoek loopt nog. Burgemeester en VRU hebben het vermoeden dat niet alle providers het bericht zouden hebben uitgezonden, via een brief onder de aandacht gebracht bij de NCTV.

Vraag 12:

Zo ja, is het College dan van mening dat niet iedere getroffen omwonende Burger het recht heeft bij een calamiteit geïnformeerd te worden?

Antwoord 12:

Doelstelling is om burgers te waarschuwen en te informeren. Daarom wordt in geval van een crisis gebruik gemaakt van verschillende communicatiemiddelen. Afhankelijk van de aard van het incident, aard van het risico en de doelgroep wordt er gekeken welke middelen ingezet kunnen worden.

Vraag 13:

Heeft de gemeente een goed beeld / onderzoek gedaan naar de success-rate van het uitsturen van NL-Alert in de eigen gemeente?

Antwoord 13:

Na verzending van NL-Alert wordt onderzocht of de techniek juist heeft gefunctioneerd. Zie verder antwoord 11.

Vraag 14:

In het licht van vraag 7; Waarom wordt het NL-Alert desalniettemin, mede door de beslissingsbevoegden, gezien als een volwaardig alarmsysteem bij calamiteiten?

Antwoord 14:

NL-Alert is een middel dat bij een incident, ramp of crisis (of bij een dreiging daarvan) kan worden gebruikt om burgers in een bepaald gebied te alarmeren en te informeren. De techniek die hiervoor wordt gebruikt, heet 'cell broadcasting'. Dit betekent dat berichten via zendmasten voor mobiele telefonie worden uitgezonden naar alle mobiele telefoons binnen het zendbereik van de desbetreffende mast. Iedereen met een mobiele telefoon, welke conform de richtlijnen is ingesteld, binnen het geactiveerde gebied ontvangt een alarmering. Dus niet alleen burgers die zich daarvoor hebben aangemeld, zoals bij SMS-alert het geval is (zoals Burgernet en Amber Alert). Cell broadcasting heeft als voordeel ten opzichte van SMS, dat een bericht pas wordt ontvangen als een telefoon zich binnen een bepaald gebied van het netwerk (zendmast) bevindt. Hierdoor kan het bericht regionale informatie bevatten, zoals een grote brand op een industrieterrein in de buurt. Ook hebben de berichten geen last van congestie op de netwerken van de telecomproviders, aangezien de informatie via een apart logisch kanaal worden gestuurd.

Anders dan bij SMS, is er bij cell broadcasting geen sprake van een enkel bericht dat naar één of meer specifieke telefoonnummers wordt gezonden, maar van een bericht dat continu wordt uitgezonden naar alle telefoons in een bepaald gebied.

Omdat het een tekstbericht betreft, kan anders dan bijvoorbeeld bij de traditionele sirene, op de desbetreffende gebeurtenis toegesneden informatie worden gegeven. De burger ontvangt zo per incident direct een advies over wat hij/zij het beste kan doen en/of laten.

Bron: Inzet- en beleidskader NL-Alert.

Vraag 15:

Hoe is het landelijk c.q. gemeentelijk beleid ten aanzien van het informeren van inwoners bij een calamiteit waarbij ramen en deuren gesloten dienen te worden?

Antwoord 15:

Het waarschuwen van de bevolking is een proces van de brandweer/Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Er is landelijk een inzet- en beleidskader voor NL-Alert vastgesteld. De VRU kiest bij het waarschuwen van de bevolking tijdens een incident veelal voor een mix van communicatiemiddelen.

Vraag 16:

Doet Amersfoort dit wezenlijk anders dan bijvoorbeeld Leusden of Nijkerk?

Antwoord 16:

Nee.

Vraag 17:

Zijn alle lucht alarm systemen in de gemeente Amersfoort nog operationeel?

Antwoord 17:

Ja.

Vraag 18:

Worden alle lucht alarm systemen in de gemeente Amersfoort nog steeds op iedere eerste maandag van de maand om 12:00 's middags getest? En zijn al deze testen succesvol?

Antwoord 18:

Ja, op maandag 6 juni 2016 om 12.00 uur, was de maandelijkse sirenetest. Ook is weer een controlebericht voor NL-Alert uitgestuurd.

Vraag 19:

Hoe staat het College tegenover een wijziging in de gemeentelijke calamiteiten procedure, waarbij het luchtalarm ook in dergelijke situaties, wordt ingezet om Burgers te informeren?

Antwoord 19:

Het waarschuwen van de bevolking is een proces van de brandweer/Veiligheidsregio Utrecht (VRU), dit is geregeld in artikel 25, lid 1.c van de wet veiligheidsregio's en beschreven in het Regionaal Crisisplan. De keuzes voor de in te zetten communicatiemiddelen worden per incident gemaakt.

Vraag 20:

Meer concreet, hoe staat het College tegenover amendering van de stelregel dat het uitsturen van een NL-Alert, met de mededeling ramen en deuren te sluiten, minstens gecompliceerd dient te worden met het laten horen van het lucht alarm?

De BPA vindt dit het niet laten horen van de sirene een zorgelijk feit en vreest daarom in algemene zin voor de veiligheid van de Burgers van Amersfoort bij grote calamiteiten. Zeker wanneer de informatievoorziening vanuit de gemeente, hulpdiensten en VRU te wensen over laat. Door de huidige stand van foutgevoelige techniek, beperkte dekking en bovendien grote hoeveelheid (oudere) Burgers zonder 4G connectiviteit ziet de BPA het versturen van een NL-Alert niet als adequate informatie voorziening en al helemaal niet als vervanging van een luchtalarm. Om in dit geval op tijd geïnformeerd te raken moet een omwonende van de brand niet alleen over een nieuwe en juist geconfigureerde smartphone met 4G connectiviteit beschikken, maar daarnaast ook nog eens het geluk hebben het bericht te ontvangen ondanks de plotselinge druk op het mobiele netwerk.

Tot slot moet de bewuste Burger ook nog eens diens smartphone mee naar bed hebben genomen om überhaupt kans te maken gewekt te worden door het geluid bij een binnenkomend bericht. Onzes inziens zijn dit een onacceptabel groot aantal 'points of failure'. Zeker bij een calamiteit waar snelle en heldere waarschuwing cruciaal zijn. In die zin kan alleen een voldoende hoge dichtheid aan goed functionerende luchtalarmen deze functie betrouwbaar vervullen. Ieder inferieur alternatief is zonder complementering van dit, voor iedereen toegankelijk, alarm, niet alleen als risicovol, maar zelfs moreel verwerpelijk.

De BPA kan dan ook moeilijk anders dat dit kwalificeren als het spelen met de levens en de gezondheid van de Burgers van Amersfoort. Dat het in dit concrete geval goed is afgelopen voor de onwonenden van de brand is, naar de visie van de BPA, uitsluitend te wijten aan dom geluk, maar zeker niet aan het doortastend optreden van de VRU en het College. Wij spreken de hoop uit dat U bij zinnen komt en dit geval aangrijpt om de spreekwoordelijke put te dempen voordat het kalf verdronken is.

Antwoord 20:

Zie antwoorden 8 en 19.

Inlichtingen: Afd. Bestuur Strategie & Veiligheid (BSV), Suzanne Robijn, tel 033-469 4526.
